

<https://www.zelenadomacnost.com/blog/index.php/2021/01/14/hibernace-aneb-jen-tak-v-klidu-zaspat-zimu/>

Hibernace aneb Jen tak v klidu zaspat zimu

Když se řekne zimní spánek, možná se vám vybaví medvěd slastně oddechující ve svém brlohu. Snad tomu medvědovi i trochu závidíme, protože české zimy, zvláště ty bez sněhu, bývají šedé, vlhké a někdy až nepříjemně dlouhé. Z vědeckého pohledu je ten medvědí zimní spánek označován za nepravý, jiní živočichové ale upadají do opravdového zimního spánku, kdy se jim výrazně sníží teplota, dechová i tepová frekvence a několik měsíců vůbec nevylézají ze svého obydlí. Pro takové tvory to znamená, že už s příchodem podzimu se jejich aktivita točí kolem příprav na období hibernace.

Proč živočichové hibernují?

Hlavním důvodem je nedostatek potravy. Rostliny jsou odkvetlé, není tedy dost živin pro hmyz, hmyz buď hibernuje, nebo před zimou zahyne. Na hmyz jsou vázáni další živočichové, jako třeba ježci, netopýři nebo plši. Ti řeší nedostatek potravy (hmyzu, bezobratlých atp.) také hibernací. Část potravního řetězce se tedy na zimu odpojí, aby se na jaře znovu zapojila.

Co je to hibernace?

Hibernace tedy zimní spánek je stav, kdy živočich schovaný v úkrytu minimalizuje svůj výdej energie – zpomalí se mu metabolismus (sníží tělesnou teplotu, frekvenci srdečního rytmu a dechu), takže zůstává ve stavu, kdy nepotřebuje přijímat potravu. Jako přípravu na zimní spánek si dělají zvířata před zimou zásoby tělního tuku, ze kterého pak během hibernace čerpají. Výjimečně se stane, že se živočich během zimy probudí, vyleze ze svého úkrytu, vyprázdní se a třeba i něco sní. Může se to dít třeba u ježků, ale nesmí to být příliš často, protože toto probuzení je velmi energeticky náročné a v krajním případě by mohlo stát ježka život.

Savci

Někteří savci upadají v průběhu zimy do několikadenních stavů nečinnosti a klidu. Nejsou aktivní a neopouštějí svoje doupě, nesnižuje se jim ale tělesná teplota, takže nejde o pravý zimní spánek.

Ze savců v Česku hibernují například ježci, netopýři, plši a plšici, křečci a sysli.

Plši a plšici se přes zimu ukrývají v norách nebo i budkách, které si vystelou přírodním materiálem. Hibernují nejčastěji od října do dubna, před zimou se řádně vykrmí a na zimu si pak ještě nanosí do doupěte nějakou potravu jako zásobu, kterou konzumují, když se občas v průběhu spánku probudí.

Ježci si na zimu budují doupě, které musí být dostatečně izolované. Ježek se rád ubytuje v hromadě kletší a listí, kde si vytvoří pelech vystlaný přírodním materiálem, ale může se vám zabydlet i v kompostu. Během několikaměsíční hibernace se občas probudí, hnízdo ale opouští málokdy. Ježci spí od listopadu do dubna, ale záleží to především na teplotě a počasí.